

Spis treści

Od wydawcy	13
------------------	----

Część pierwsza

PSYCHOTERAPIA GRUPOWA

Wprowadzenie. Specyfika psychoterapii grupowej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	17
---	----

Rozdział 1. ORGANIZACJA PSYCHOTERAPII GRUPOWEJ	21
---	----

1.1. Formy organizowania grup psychoterapeutycznych (<i>Barbara Tryjarska</i>)	21
1.2. Warunki organizacyjne funkcjonowania grup (<i>Barbara Tryjarska</i>)	23
1.2.1. Liczba uczestników	23
1.2.2. Czas trwania grup	24
1.2.3. Czas trwania jednej sesji terapeutycznej a częstość spotkań	24
1.3. Kryteria doboru uczestników do grupy terapeutycznej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	24
1.3.1. Lokalizacja kontroli	24
1.3.2. Zewnętrzne problemy	25
1.3.3. Różnorodność osobowości	26
1.3.4. Wiek i różnorodność kulturowa	27
1.3.5. Problematyka osób odbiegających od przeciętnego składu grupy	28
1.4. Przygotowanie pacjentów do udziału w psychoterapii grupowej (<i>Barbara Tryjarska</i>) ...	29
1.4.1. Dostarczanie informacji i wyjaśnień	29
1.4.2. Demonstrowanie nagrań wideo z sesji terapeutycznych	30
1.4.3. Udział w grupie przygotowawczej dla kandydatów	30
1.5. Kontrakt grupowy (<i>Barbara Tryjarska</i>)	30
1.5.1. Czas i miejsce	31
1.5.2. Cele grupy	31
1.5.3. Frekwencja	31
1.5.4. Utrzymywanie tajemnicy	32
1.5.5. Kontakty uczestników poza sesjami	32

Rozdział 2. CZYNNIKI LECZĄCE W PSYCHOTERAPII GRUPOWEJ	33
2.1. Wzbudzanie nadziei (<i>Barbara Tryjarska</i>)	33
2.2. Poczucie podobieństwa (<i>Barbara Tryjarska</i>)	34
2.3. Dostarczanie wiedzy i informacji (<i>Barbara Tryjarska</i>)	34
2.4. Altruizm (<i>Barbara Tryjarska</i>)	35
2.5. Korektywne odtwarzanie rodziny pierwotnej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	36
2.6. Uczenie społecznych umiejętności (<i>Barbara Tryjarska</i>)	36
2.7. Naśladowanie (<i>Barbara Tryjarska</i>)	37
2.8. Interpersonalne uczenie (<i>Barbara Tryjarska</i>)	38
2.9. Spójność grupy (<i>Barbara Tryjarska</i>)	39
2.10. Odraagowanie (katharsis) (<i>Barbara Tryjarska</i>)	40
2.11. Wgląd (<i>Barbara Tryjarska</i>)	40
2.12. Czynniki egzystencjalne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	41
2.13. Znaczenie czynników leczących (<i>Barbara Tryjarska</i>)	41
Rozdział 3. PROCESY I ZJAWISKA W ZAMKNIĘTEJ GRUPIE PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ	45
3.1. Koncepcja konfliktu ogniskowego (<i>Barbara Tryjarska</i>)	46
3.2. Fazy rozwoju grupy psychoterapeutycznej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	49
3.2.1. Faza orientacji	49
3.2.2. Faza konfrontacji i eksploracji różnic	54
3.2.3. Faza pogłębionej eksploracji problemów na poziomie indywidualnym i grupowym	57
3.2.4. Faza kończenia psychoterapii	58
Rozdział 4. ZADANIA I ROLA PSYCHOTERAPEUTY GRUPOWEGO	61
4.1. Postępowanie psychoterapeuty w trudnych sytuacjach (<i>Barbara Tryjarska</i>)	61
4.1.1. Opór w grupie psychoterapeutycznej	62
4.1.2. Powstawanie podgrup	64
4.1.3. Trudni pacjenci	66
4.2. Styl prowadzenia grupy (<i>Barbara Tryjarska</i>)	70

Część druga

TERAPIA RODZIN

Wprowadzenie (<i>Barbara Tryjarska</i>)	75
Rozdział 5. PSYCHOANALITYCZNA TERAPIA RODZIN	77
5.1. Założenia teoretyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	78
5.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (<i>Barbara Tryjarska</i>)	81
5.3. Cele terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	82
5.4. Strategie i techniki terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	84
Rozdział 6. BEHAWIORALNO-POZNAWCZA TERAPIA RODZIN	87
6.1. Założenia teoretyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	88

6.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (<i>Barbara Tryjarska</i>)	89
6.3. Cele terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	92
6.4. Strategie i techniki terapeutyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	93
Rozdział 7. TERAPIA RODZINNA BAZUJĄCA NA DOŚWIADCZANIU	99
7.1. Założenia teoretyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	100
7.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (<i>Barbara Tryjarska</i>)	102
7.3. Cele terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	103
7.4. Strategie i techniki terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	104
Rozdział 8. SYSTEMOWA – KOMUNIKACYJNA TERAPIA RODZIN	107
8.1. Systemowa terapia rodzin (<i>Barbara Tryjarska</i>)	107
8.2. Założenia teoretyczne komunikacyjnej terapii rodzin (<i>Barbara Tryjarska</i>)	110
8.3. Tezy wyjaśniające zaburzenia w komunikacyjnej terapii rodzin (<i>Barbara Tryjarska</i>)	112
8.4. Cele komunikacyjnej terapii rodzin (<i>Barbara Tryjarska</i>)	114
8.5. Strategie i techniki komunikacyjnej terapii rodzin (<i>Barbara Tryjarska</i>)	115
Rozdział 9. SYSTEMOWA – STRUKTURALNA TERAPIA RODZIN	117
9.1. Założenia teoretyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	117
9.2. Tezy wyjaśniające zaburzenie (<i>Barbara Tryjarska</i>)	119
9.3. Cele terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	120
9.4. Strategie i techniki terapeutyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	120
Rozdział 10. SYSTEMOWA – STRATEGICZNA TERAPIA RODZIN	125
10.1. Założenia teoretyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	125
10.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (<i>Barbara Tryjarska</i>)	127
10.3. Cele terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	128
10.4. Strategie i techniki terapeutyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	128
Rozdział 11. IDEE KONSTRUKTYWIZMU I KONSTRUKCJONIZMU SPOŁECZNEGO W TERAPII RODZIN (<i>Barbara Tryjarska</i>)	135

Część trzecia

PSYCHOTERAPIA PACJENTÓW SCHIZOFRENICZNYCH ORAZ OSÓB Z ZABURZENIAMI Z POGRANICZA NERWICY I PSYCHOZY

Wprowadzenie (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	145
Rozdział 12. PODEJŚCIE PSYCHOANALITYCZNE	147
12.1. Schizofrenia oraz zaburzenia z pogranicza nerwicy i psychozy (<i>Zbigniew Sokolik</i>)	147
12.1.1. Teoretyczne założenia psychoanalizy pacjentów psychotycznych	149
12.1.2. Zaburzenia z pogranicza nerwicy i psychozy	159

12.2. Możliwość stosowania psychoanalizy u osób z zaburzeniami z pogranicza nerwicy i psychozy oraz u pacjentów schizofrenicznych (Zbigniew Sokolik)	170
12.3. Praktyka leczenia psychoz psychoanalizą (Zbigniew Sokolik)	172
12.4. Opis przypadku pacjenta schizofrenicznego leczonego psychoanalitycznie (Zbigniew Sokolik)	178
12.5. Psychoanaliza z parametrami (Zbigniew Sokolik)	180
12.6. Psychoterapia zorientowana psychoanalitycznie (dynamiczna) pacjentów głębiej zaburzonych (Zbigniew Sokolik)	182
12.7. Trudności spotykane przy leczeniu pacjentów głębiej zaburzonych (Zbigniew Sokolik)	184
Rozdział 13. PODEJŚCIE BEHAVIORALNO-POZNAWCZE	187
13.1. Rzut oka na etiologię i terapię osób z rozpoznaniem schizofrenii (Szymon Chrząstowski)	187
13.2. Podejście behawioralne (Lidia Grzesiuk, Szymon Chrząstowski)	189
13.3. Trening umiejętności społecznych i rehabilitacja zawodowa (Lidia Grzesiuk, Szymon Chrząstowski)	190
13.4. Psychoedukacja (Szymon Chrząstowski)	195
13.4.1. Charakterystyka i zasady psychoedukacji	195
13.4.2. Dobór pacjentów i ich rodzin do psychoedukacji	198
13.4.3. Za i przeciw psychoedukacji	199
13.4.4. Przykłady terapeutycznych programów psychoedukacyjnych	200
13.5. Psychoterapia poznawczo-behawioralna; próby rehabilitacji funkcji poznawczych (Szymon Chrząstowski)	202
13.5.1. Terapia poznawczo-behawioralna	202
13.5.2. Rehabilitacja funkcji poznawczych	205
Rozdział 14. PSYCHOTERAPIA HUMANISTYCZNO-EGZYSTENCJALNA	207
14.1. Powstawanie schizofrenii (Lidia Grzesiuk)	208
14.1.1. Egzystencjalno-fenomenologiczne podstawy rozumienia psychozy	208
14.1.2. Ontologiczna niepewność	209
14.1.3. „Prawdziwe” ja	213
14.1.4. System „ja fałszywego”	214
14.1.5. Rozwój psychozy	215
14.2. Psychoterapia osób z zaburzeniami schizofrenicznymi (Lidia Grzesiuk)	218
Rozdział 15. PSYCHOTERAPIA PODTRZYMUJĄCA STOSOWANA WOBEC OSÓB Z ROZPOZNANIEM SCHIZOFRENII	223
15.1. Miejsce psychoterapii podtrzymującej wśród innych rodzajów terapii (Szymon Chrząstowski)	223
15.2. Dobór celów i technik psychoterapii podtrzymującej (Szymon Chrząstowski)	224
15.3. Relacja pacjent – terapeuta (Szymon Chrząstowski)	227
15.4. Uwagi końcowe na temat psychoterapii pacjentów z rozpoznaniem schizofrenii (Szymon Chrząstowski)	235

PSYCHOTERAPIA PACJENTÓW DEPRESYJNYCH

Wprowadzenie do problematyki depresji (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	245
Rozdział 16. PODEJŚCIE POZNAWCZO-BEHAWIORALNE	251
16.1. Koncepcja Becka (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	252
16.1.1. Teoria negatywnego obrazu własnej osoby i poznawczych zniekształceń	252
16.1.2. Psychoterapia indywidualna	253
16.1.3. Psychoterapia grupowa	263
16.2. Podejście Lewinsohna (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	268
16.2.1. Społeczno-środowiskowy model depresji	268
16.2.2. Psychoterapia indywidualna – „zmiana wzmacniających zdarzeń”	269
16.2.3. Psychoterapia grupowa – „radzenie sobie z depresją”	277
16.3. Podejście Rehma (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	282
16.3.1. Teoria: model samokontroli	282
16.3.2. Grupowa psychoterapia samokontroli w depresji	284
16.4. Trening społecznych umiejętności – program leczenia dla osób depresyjnych (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	297
16.4.1. Wprowadzenie teoretyczne	297
16.4.2. Psychoterapia	298
16.5. Efektywność terapii poznawczo-behawioralnych (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	312
Rozdział 17. PODEJŚCIE INTERPERSONALNE	315
17.1. Wprowadzenie teoretyczne (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	315
17.2. Psychoterapia (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	317
17.2.1. Organizacja psychoterapii i jej przeznaczenie	317
17.2.2. Podstawowe zjawiska w psychoterapii i strategię terapeutyczne	318
17.2.3. Efektywność psychoterapii interpersonalnej	321
Rozdział 18. PODEJŚCIE PSYCHODYNAMICZNE	323
18.1. Wprowadzenie teoretyczne (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	323
18.2. Psychoterapia psychodynamiczna (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	327
18.2.1. Organizacja procesu psychoterapeutycznego	327
18.2.2. Podstawowe zjawiska, strategię i techniki	328
18.2.3. Efektywność krótkoterminowej terapii psychodynamicznej	332
18.3. Podejście Arietiego (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	332
18.3.1. Wprowadzenie teoretyczne	332
18.3.2. Psychoterapia	335
Rozdział 19. BIOENERGETYKA LOWENA	341
19.1. Źródła depresji (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	341
19.1.1. Depresja i nierealizacja	342
19.1.2. Ściąganie iluzji	343

19.1.3. Ukierunkowanie na zewnątrz	345
19.2. Ugruntowanie w rzeczywistości (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	345
19.3. Dynamika energii w depresji (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	348
19.4. Wiara i utrata wiary (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	350
19.5. Psychoterapia (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	351

Część piąta

INNE SPECYFICZNE PROBLEMY PSYCHOTERAPII

Rozdział 20. PSYCHOTERAPIA DZIECI I MŁODZIEŻY	357
20.1. Kontekst rozwojowy (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	358
20.2. Kontekst rodzinny (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	363
20.3. Początki rozwoju psychoanalitycznej psychoterapii dzieci i młodzieży (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	367
20.4. Podstawowe zasady i zjawiska w psychoterapii psychoanalitycznej dzieci (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	371
20.4.1. Przymierze terapeutyczne (współpraca psychoterapeutyczna)	371
20.4.2. Materiał w psychoterapii psychoanalitycznej dzieci i młodzieży	372
20.4.3. Podstawowe zasady terapeutyczne	373
20.4.4. Opór w terapii psychoanalitycznej dzieci i młodzieży	374
20.4.5. Przeniesienie	376
20.4.6. Przeciwn przeniesienie	378
20.5. Podsumowanie (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	379
Rozdział 21. PSYCHOTERAPIA OSÓB Z ZABURZENIAMI ODŻYWIANIA	381
21.1. Zaburzenia odżywiania (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	381
21.1.1. Kryteria diagnostyczne anoreksji i bulimii	382
21.1.2. Główne poglądy na etiologię zaburzeń odżywiania	384
21.1.3. Epidemiologia zaburzeń odżywiania	395
21.2. Psychoterapia zaburzeń odżywiania (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	398
21.2.1. Ogólne zasady leczenia zaburzeń odżywiania według Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrii Dzieci i Młodzieży	399
21.2.2. Podejście psychoanalityczne	403
21.2.3. Podejście feministyczno-psychodynamiczne	406
21.2.4. Terapia rodzin	409
21.2.5. Podejście poznawczo-behawioralne	428
21.2.6. Terapia przez sztukę (<i>art therapy</i>)	435
21.2.7. Psychoterapia grupowa zaburzeń odżywiania	439
21.2.8. Samopomoc w leczeniu zaburzeń odżywiania	441
21.2.9. Edukacja w zakresie zaburzeń odżywiania	443
21.2.10. Przykłady przebiegu terapii	444

Rozdział 22. TERAPIA POTRAUMATYCZNA	453
22.1. Wybrane ogólne założenia dotyczące terapii PTSD (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	454
22.1.1. Rozpoczynanie i czas trwania terapii	455
22.1.2. Strategie wspólne różnym rodzajom terapii	455
22.1.3. Trudności związane z terapią PTSD	457
22.2. Metaterapeutyczne podejście Georga S. Everly'ego (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	460
22.3. Model Mardiego J. Horowitz'a (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	461
22.4. Podejście poznawczo-behawioralne (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	462
22.5. Podsumowanie (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	466
Rozdział 23. POMOC PSYCHOLOGICZNA PO PRZEŻYCIU TRAUMY SEKSUALNEJ	467
23.1. Definiowanie przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	468
23.2. Kontekst społeczno-kulturowy zjawiska przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	470
23.3. Klasyfikacja przemocy seksualnej ze względu na wiek ofiar (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	473
23.4. Skala występowania przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	474
23.5. Bezpośrednie następstwa przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	476
23.6. Długotrwałe następstwa traumy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	478
23.7. Zasady pracy terapeutycznej z ofiarami przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	479
23.8. Pomoc psychologiczna bezpośrednio po traumie seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	483
23.9. Pomoc psychologiczna po dłuższym czasie od przeżycia traumy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	485
23.10. Etyka zawodowa w pracy z ofiarami przemocy (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	488
Rozdział 24. PSYCHOTERAPIA OSÓB Z ZABURZENIAMI SEKSUALNYMI	491
24.1. Rys historyczny (<i>Marek Jasiński</i>)	492
24.2. Kierunki i techniki psychoterapii zaburzeń seksualnych (<i>Marek Jasiński</i>)	494
24.2.1. Metody racjonalno-wyjaśniające	495
24.2.2. Psychoterapia dynamiczna	496
24.2.3. Metody sugestii	497
24.2.4. Libroterapia	498
24.2.5. Analiza transakcyjna	498
24.2.6. Metody treningowe	499
24.2.7. Metody terapii w diadzie	503
24.2.8. Psychoterapia grupowa	505

Rozdział 25. PRACA PSYCHOTERAPEUTYCZNA Z OSOBAMI DOŚWIADCZAJĄCYMI POCZUCIA WINY	507
25.1. Niewspółmierność doświadczanego poczucia winy (<i>Piotr Olaf Żylicz</i>)	507
25.2. Rozumienie poczucia winy przez różne podejścia terapeutyczne (<i>Piotr Olaf Żylicz</i>)	508
25.2.1. Podstawowe formy poczucia winy	508
25.2.2. Podejście psychoanalityczne	509
25.2.3. Podejście humanistyczno-egzystencjalne	510
25.2.4. Podejście systemowe	512
25.2.5. Inne szkoły terapeutyczne	513
25.3. Zakończenie (<i>Piotr Olaf Żylicz</i>)	517
Rozdział 26. PSYCHOTERAPIA OSÓB CHORYCH NA NOWOTWÓR ...	519
26.1. Wprowadzenie (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	519
26.2. Dynamika choroby nowotworowej (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	521
26.3. Psychologiczne aspekty informowania pacjentów, w tym dzieci, o ich chorobie nowotworowej (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	524
26.4. Psychoterapia oraz inne formy pomocy psychologicznej pacjentom cierpiącym na nowotwory (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	526
26.4.1. Terapia przez sztukę	527
26.4.2. Terapie oparte na założeniach teorii Carla Gustava Junga	529
26.4.3. Terapia behawioralno-poznawcza	532
26.4.4. Terapia humanistyczno-egzystencjalna	534
26.4.5. Wizualizacja	535
26.4.6. Terapia rodzinna	537
26.4.7. Terapia grupowa	540
26.4.8. Inne formy pomocy osobom z nowotworami	543
<i>Załącznik. Wykaz aktywności</i>	545
<i>Bibliografia</i>	551
<i>Indeks nazwisk</i>	611
<i>Indeks rzeczowy</i>	625
<i>Noty o Autorach</i>	637